Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

bijlage

De voorstellen in deze bijlage zijn gebaseerd op de evaluatie van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (hierna: Wbmgp) en de brief van het college van B&W Rotterdam, en zijn tevens van een reactie voorzien. De voorgestelde maatregelen worden de komende periode in nauwe samenwerking met betrokken steden en departementen verder (juridisch) uitgewerkt. De voorstellen worden behandeld in volgorde van de nummering die in de brief van Rotterdam is gehanteerd. Daarna wordt ook ingegaan op enkele aanvullende voorstellen die andere steden hebben ingebracht naar aanleiding van de evaluatie.
Tijdens de (juridische) uitwerkingsperiode blijft het kabinet open staan voor concrete suggesties uit het veld, in aanvulling op de voorstellen in deze bijlage.

A. Vergroten slagkracht gemeente bij fysieke kwaliteitsverbetering.

1. Versterk de aanpak van huisjesmelkers door het mogelijk maken van de bestuurlijke boete, het verhuurverbod en de overdrachtsplicht.

Reactie

De gemeente Rotterdam heeft in het voorjaar van 2011 een brief aan het kabinet gestuurd over de huisjesmelkersproblematiek. In deze brief heeft de gemeente een aantal voorstellen gedaan: een verhuurverbod voor malafide verhuurders, een verkoopplicht en een preferente schuldeiserspositie voor de gemeente. In overleg met de gemeente Rotterdam is in beginsel voor een escalatieladder gekozen. Zie hiervoor de brief van 20 maart 2012 (Kamerstukken II, 2011–2012, 32 847, nr. 18):

- De malafide eigenaar krijgt eerst een boete.
- Indien dit niet helpt, dan kan het beheer van een pand worden overgenomen. De beheervergoeding die de malafide eigenaar moet betalen aan de partij die het beheer overneemt wordt zodanig vastgesteld dat de kosten, waaronder eventueel herstel van het pand, hieruit kunnen worden gedekt.
- Als andere panden ook slecht worden beheerd, volgt een op de eigenaar gerichte aanpak (waarbij uiteindelijk bij alle panden in de wijk van deze eigenaar het beheer kan worden overgenomen).

- De op de eigenaar gerichte aanpak zou kunnen worden aangevuld met een verhuurverbod behoudens vergunning, dat voor alle gebouwen in eigendom van degene aan wie het is opgelegd zou gelden.

Op dit moment worden deze maatregelen nader uitgewerkt. Deze maatregelen leiden tot het wijzigen van de Woningwet.

2. Maak een efficiëntere invordering van schulden aan de gemeente mogelijk

Reactie

Naar aanleiding van een eerder verzoek van Rotterdam hebben de ministeries van V&J, BZK en Financiën bij brief van 10 februari 2012 verklaard nader te kijken naar de bestuursrechtelijke gemeentelijke invorderingen (het gaat dan o.m. om boetes bij overlast in de openbare ruimte of bij woonoverlast (huisjesmelkerij) en invordering van onterecht uitgekeerde uitkeringen).
Voor de combinatie van bestuursrechtelijke en civielrechtelijke invorderingen (bijvoorbeeld invordering van contributies voor peuterspeelzalen en bedrijfsafvalcontracten) door de gemeente wordt door BZK en Rotterdam met VenJ nader naar de mogelijkheden gekeken. Eventueel kan een experiment in het kader van het programma Regeldruk worden uitgevoerd of kan een experimenteerartikel (zie hieronder bij C) worden gebruikt.

3. Voer een vergunning tot woningvorming in

Reactie

Het probleem van de gemeente Rotterdam op het terrein van woningvorming is, dat in delen van Rotterdam één woning wordt omgevormd tot twee of meerdere woningen. Het kabinet erkent dat dit niet wenselijk is, omdat de woningvoorraad in bepaalde gebieden van de stad, met name Rotterdam-Zuid, al veel kleine en goedkope woningen kent. Dit verstoort de leefbaarheid in de buurt, maar ook de prijs en kwaliteit van de woningen. Het kabinet is bereid om in de wijziging van de Wbmgp een vergunning tot woningvorming op te nemen.

4. Maak het mogelijk op de exploitatie van kamerverhuur te sturen.

Reactie

De ministeries van BZK en I&M inventariseren welke mogelijkheden reeds bestaan om op kamerverhuur te sturen op grond van bijvoorbeeld bestemmingsplan en Huisvestingswet. Hierover zullen gemeenten in het najaar van 2012 geïnformeerd worden. De aanpak van de ongewenste kamerverhuur noodzaakt niet tot wijziging van de Wbmgp.

5. Maak de Woninginvesteringszone (WIZ) mogelijk.

Reactie

De gemeente Rotterdam wil graag een instrument waarmee bewoners gestimuleerd of gedwongen worden om het eigen bezit, de buitenruimte, straten en gemeenschappelijke ruimte te onderhouden. Bewoners moeten zich kunnen verenigen in een stichting of vereniging, die een heffing op kan leggen aan bewoners die niet vrijwillig meewerken. Een dergelijke wooninvesteringszone

(WIZ) kan bijvoorbeeld van pas komen als er sprake is van versnippering van Verenigingen van Eigenaren (VVE's).
Het kabinet gaat dit voorstel nader uitwerken en betrekt daarbij de Experimentenwet bedrijfsinvesteringszone (de BIZ) als voorbeeld. In een BIZ zijn ondernemers verenigd en worden niet-meewerkende ondernemers gedwongen om mee te betalen aan het aangezicht van de gevels en het onderhouden van gemeenschappelijke ruimten. Om een WIZ mogelijk te maken wordt de Wbmgp gewijzigd.

6. Maak de tijdelijke verblijfplaats in Nederland een verplicht onderdeel van de Registratie Niet Ingezetenen (RNI).

De gemeente Rotterdam heeft verzocht om het eerste verblijfsadres van EU arbeidsmigranten op te nemen in de RNI om zo meer zicht te krijgen op hoeveel EU arbeidsmigranten hier zijn en waar deze mensen zich huisvesten. Er wordt gewerkt aan een systeem waarbij het eerste verblijfsadres wordt aangehaakt aan de RNI. Daar komt bij dat er EU-arbeidsmigranten zijn die uiteindelijk toch langer verblijven dan vier maanden, maar zich na die vier maanden niet inschrijven in de GBA. Rotterdam wil deze categorie gericht kunnen aanschrijven op een Nederlands adres om zich alsnog in de GBA te laten registreren.
Het kabinet werkt samen met een aantal gemeenten aan een werkwijze om het eerste verblijfsadres vast te leggen.

7. Maak het technisch mogelijk de werkingsduur van de gebiedsaanwijzing voor de huisvestingsvergunning op grond van de Rotterdamwet meer dan één maal met vier jaar te verlengen.

Reactie
De gemeente Rotterdam heeft het verzoek ingediend om de gebiedsaanwijzing voor de huisvestingsvergunning te verlengen. Deze gebiedsaanwijzing wordt nu in vijf wijken in Rotterdam-Zuid toegepast. Voor vier van de vijf wijken die nu al gebruik maken van de gebiedsaanwijzing loopt deze in 2014 af.
Het kabinet is bereid om de bepaling dat eenmaal met ten hoogste vier jaar de gebiedsaanwijzing kan worden verlengd, te laten vervallen. De motivatie hierachter is dat de Kwaliteitssprong Rotterdam-Zuid een programma voor 20 jaar is en instroom van kansarmen en de uitstroom van kansrijken beperkt moet worden om de leefbaarheid in deze wijken te vergroten. Ook de aanpak en uitvoering van afspraken in vergelijkbare buurten en wijken in andere steden kan een dergelijke lange adem vergen.

B. Direct werken aan talentontwikkeling.

8. Tegengaan voortijdig schoolverlaten door verhoging van de leeftijd voor de kwalificatieplicht naar 23 jaar

Reactie
De gemeente Rotterdam heeft het kabinet verzocht om medewerking bij een verkenning van de mogelijkheden tot een verlengde kwalificatieplicht tot 23 jaar in de wijken in Rotterdam-Zuid. De minister van OCW heeft de Tweede Kamer op 18 juni 2012 geïnformeerd over het standpunt van het kabinet ten aanzien van een verlengde kwalificatieplicht (Kamerstukken II, 2011–2012, 26 695, nr. 87).

Het kabinet blijft zich inspannen om zoveel mogelijk jongeren naar een startkwalificatie te leiden en staat daarbij ook open voor aanvullende maatregelen. Het voorstel om de kwalificatieplicht te verlengen, is de moeite waard om nader te verkennen als stok achter de deur om jongeren in de schoolbanken te houden. Er dient echter rekening mee te worden gehouden dat het hier gaat om een ingrijpende maatregel. Verschillende vragen moeten worden beantwoord: is verlenging van de kwalificatieplicht een proportioneel en (kosten)effectief middel? Hoe verhoudt de maatregel zich tot nationale en internationale wet- en regelgeving? En wat zijn de organisatorische gevolgen? Er zal daarom een nadere verkenning worden uitgevoerd naar de mogelijkheden en wenselijkheid om de maximum leeftijd van de kwalificatieplicht (experimenteel) te verhogen. De ministeries van OCW, SZW en BZK zijn betrokken bij het onderzoek. De Kamer wordt in het najaar 2012 geïnformeerd over de uitkomsten van deze verkenning. Gezien de demissionaire status van het kabinet zal besluitvorming in een volgend kabinet plaatsvinden.

9. Verbeteren taalvaardigheid peuterleidster

Reactie

De gemeente Rotterdam stimuleert het voorkomen van taalachterstanden bij kinderen. Eén van de instrumenten hiervoor is het taalniveau van de peuterleidsters te verbeteren. De gemeente Rotterdam heeft het kabinet verzocht om de mogelijkheden te onderzoeken om taaleisen voor peuterleidsters wettelijk af te kunnen dwingen. Het kabinet onderschrijft het belang van voldoende taalniveau van peuterleidsters en is bereid te verkennen wat de mogelijkheden zijn om dit actief op gemeentelijk niveau verder te stimuleren.

10. Stimuleren van deelname aan de VVE/groep 0.

Reactie

De gemeente Rotterdam heeft het kabinet verzocht de mogelijkheden te onderzoeken rondom dwang en drang bij Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). In het Regeerakkoord is opgenomen dat kinderen ook onder dwang naar VVE toegeleid kunnen worden. Naar aanleiding hiervan is door het ministerie van OCW opdracht gegeven om te onderzoeken in welke gevallen dwang mogelijk is. Het rapport over dwang ("Mogelijkheden voor drang en dwang bij VVE'') is op 16 maart naar de TK is gestuurd (bijlage bij brief van de minister van OCW, Kamerstukken II, 2011–2012, 31 293, nr. 136*).* Dit rapport is opgesteld door Regioplan. Daarin is opgenomen dat dwang alleen van toepassing kan zijn als een kind onder toezicht staat (OTS). In andere gevallen is dat niet mogelijk. De pilot rondom dwang zal zich dus alleen toespitsen in het geval een kind onder OTS staat. De gemeente Rotterdam heeft aangegeven te bekijken of er toch mogelijkheden zijn voor meer aangrijpingspunten om te stimuleren. Het kabinet is bereid om samen met de gemeente Rotterdam te verkennen of er stimuleringsmaatregelen mogelijk zijn ondanks deze beperking.

C. Een algemeen experimenteerartikel

11. Creëer een algemeen experimenteerartikel, waardoor het mogelijk wordt te experimenteren met alle maatregelen die verder nodig geacht worden ter uitvoering van het Nationaal Programma Kwaliteitssprong Zuid.

Reactie

Het kabinet is in beginsel bereid om de steden experimenteerruimte te bieden. Stedelijke vernieuwing en het aanpakken van grootstedelijke problematiek zijn geen beleidsprogramma's van vier jaar. De historie (stadsvernieuwing, sociale vernieuwing, grotestedenbeleid, wijkenaanpak) leert dat het aanpakken van oude stadswijken, het tegengaan van grootstedelijke problematiek en het aanpakken van cumulatieve problematiek voortdurende aandacht en flexibiliteit in de instrumenten vraagt. Een algemene bevoegdheid om met een experiment af te wijken van hogere regelingen is niet wenselijk, maar analoog aan bestaande experimenteerwetten/bepalingen (zoals de crisis- en herstelwet, en de innovatieve experimenteerruimte in de onderwijswetgeving) is het kabinet voornemens een naar onderwerp en tijd geclausuleerde experimenteerbepaling op te nemen in de Wbmgp. Waar sectorale wetgeving al een experimenteerartikel kent worden die mogelijkheden benut. Op deze wijze kan adequaat worden ingespeeld op het dynamische karakter van de grootstedelijke problematiek en de noodzaak om telkens oplossingen daarop toe te snijden.

D. Aanvullende voorstellen

Het kabinet zal in de komende periode de uitwerking van onderstaande, aanvullende voorstellen samen met betrokken steden en departementen ter hand nemen en bezien welke experimenteerruimte, dan wel herziening van de Wbmgp eventueel nodig is. Het betreft de volgende voorstellen:

12. Kansenzones/economische vitaliteit: bredere toepassing bezien op gebiedsniveau, samen met corporaties.

Er is behoefte aan experimenteerruimte op maat over de mogelijkheden van corporaties t.a.v. leegstaande gebouwen. De komende periode neemt de desbetreffende stad contact op met corporaties, met het oog op transformaties naar wonen, kleinschaliger werken en sociaal-maatschappelijke voorzieningen. De corporaties worden bevraagd waar ze tegen aanlopen. Daarbij wordt rekening gehouden met de rol van de corporaties, hun huidige spankracht en wat corporaties kunnen betekenen in het sociaal-maatschappelijk domein.
Bij de uitwerking van bovenstaand voorstel beziet het kabinet welke experimenteerruimte eventueel nodig is.

13. Woningmarkt: meer maatwerk en mogelijkheden voor toewijzingsbeleid voor multiprobleemhuishoudens in kwetsbare wijken.

Voor de aanpak van de problematiek van toename van multiprobleemhuishoudens in kwetsbare aandachtswijken, die daarmee in een negatieve spiraal terecht komen en sterk afglijden (op punt van criminaliteit, veiligheid, leefbaarheid, etc), bieden de Wbmgp en de Huisvestingswet op het punt van woningtoewijzing

onvoldoende handvatten om gericht te kunnen sturen. Voorgesteld wordt voor bepaalde wijken dat bij selectieve toewijzing van sociale huurwoningen huishoudens met een strafdossier bij politie (politiescreening) en/of huishoudens die geen dagbesteding hebben van minimaal 16 uur per week (mag ook vrijwilligerswerk zijn) niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning. Ook al zijn er voldoende mogelijkheden voor hen elders in de stad, is deze handelwijze strijdig met de Huisvestingswet. Een uitzondering verzoeken op grond van de Wbmgp is ook niet mogelijk in deze aanpak: enerzijds omdat de politiescreening juist van essentieel belang is, ook m.b.t. het hoge aantal jongeren met een strafdossier (kinderen in huishoudens die herhaaldelijk in aanraking komen met de politie), anderzijds doordat de criteria van de Wbmgp té eng geformuleerd zijn.
Bij de uitwerking van bovenstaand voorstel betrekt het kabinet artikel 9 van de Wbmgp en beziet samen met de stad of deze bepaling reeds voldoende mogelijkheden biedt (voorrang geven aan woningzoekenden die voldoen aan in de verordening vastgelegde sociaal-economische kenmerken).

14. Handhaving aanpak Multiprobleemgezinnen (MPG)
In de MPG-aanpak wordt gewerkt met een integrale aanpak (1 gezin, 1 plan, 1 regisseur, en - zoveel mogelijk - 1 budget). Het gezinsplan staat hierin centraal. Voor het goed kunnen werken met een gezinsplan is het hebben van mogelijkheden van "dwang en drang" cruciaal. Deze mogelijkheden zijn te vinden bij corporaties (huisuitzettingen), jeugdzorg (OTS, uithuisplaatsing enz.), leerlingzaken (leerplicht), aanpak huiselijk geweld (huisverbod), sozawe (niet nakomen afspraken Wet Werk en Bijstand) en politie (boetes, strafrecht). In de praktijk is het vormgeven van drang en dwang een lastig onderdeel, omdat het verkokerd is vorm gegeven. De stad stelt voor om het gezinsplan in zijn totaliteit te beschouwen en dat druk uitgeoefend kan worden op de naleving van alle aspecten van het gezinsplan. De filosofie hierbij is dat bijvoorbeeld de uitkeringsgerechtigde pas kan werken aan het eigen levensonderhoud (gezinsonderhoud) als alle aspecten van het gezinsplan worden nageleefd (en niet bang hoeft te zijn voor boetes). Het toestaan van een experiment binnen de Wbmgp (naleving van alle aspecten en afspraken uit het vastgestelde gezinsplan door betrokken instellingen/diensten) zou de gelegenheid bieden om deze aanpak in de praktijk uit te proberen. Tevens wordt bij de uitwerking het voorstel betrokken te verkennen wat er nodig en mogelijk is voor doorzettingsmacht van de burgermeester teneinde in te kunnen grijpen bij evident schrijnende gevallen m.b.t. kwetsbare huishoudens en individuen ('noodrem' in wetgeving om maatregelen op te leggen en partijen daaraan te houden).
Bij de uitwerking van bovenstaande voorstellen betrekt het kabinet ook de bestaande mogelijkheden die wellicht hiervoor al (deels) een oplossing bieden, zoals de VIG-aanpak (Voorwaardelijke Interventie in Gezinnen, ontwikkeld door RadarUitvoering).

15. Eis voor 'klaarblijkelijk gevaar voor herhaling' loslaten.
Conform artikel 17 Woningwet kan bij overtreding van bepaalde voorschriften met betrekking tot de staat of het gebruik van een gebouw, open erf of terrein het

bevoegd gezag besluiten tot sluiting, als dat gepaard gaat met een bedreiging van de leefbaarheid of met een gevaar voor de veiligheid of de gezondheid, en er een klaarblijkelijk gevaar is op herhaling van de overtreding.
Volgens het voorstel van de desbetreffende steden voegt de eis van 'klaarblijkelijk gevaar voor herhaling' niet zoveel toe en gaat het vaak juist om voortdurende overtredingen en niet zozeer om herhalingen.
Bij de uitwerking van bovenstaand voorstel wordt zo mogelijk een relatie gelegd met punt 1 (aanpak huisjesmelkers); het gaat hierbij om stelselmatige overtredingen door dezelfde eigenaar.

16. Bestuursdwangbevoegdheid burgemeester ook inzetten voor de aanpak van illegale hennepteelt (Opiumwet, art. 13b).

Steden hebben voorgesteld om artikel 13b van de Opiumwet te wijzigen, zodat de bestuursdwangbevoegdheid die de burgemeester toekomt wordt uitgebreid en ook geldt voor de aanpak van de illegale hennepteelt. Nu is bestuursdwang alleen mogelijk wanneer drugs (i.c. een middel uit lijst I en II/bijlage bij de Opiumwet) wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is. Het juridische instrumentarium biedt volgens de steden op dit punt niet voldoende mogelijkheden en behoeft aanvulling om tot een sluitende aanpak te komen.
Bij de verdere verkenning van dit voorstel, ten einde tot een sluitende aanpak te komen, betrekken de ministeries van V&J en van BZK de ervaringen van de steden in de afgelopen jaren (gelet op de uiteenlopende jurisprudentie), de wetsgeschiedenis van (en de verhouding tussen) artikel 13b Opiumwet, artikel 97 Woningwet, en artikel 174a Gemeentewet.

17. Versnellen projecten op gebied van de bouw van multifunctionele accommodaties in aandachtswijken (stedelijke vernieuwing).

In allerlei RO-procedures kan heel erg lang vertraging optreden. Dat is vervelend voor de gemeente, maar burgers, belangengroepen of instellingen gebruiken de mogelijkheden die de wettelijke wet- en regelgeving hen bieden. Anders wordt dit als het om - voor bepaalde achterstandswijken - essentiële onderdelen gaat in de (her)ontwikkeling van een wijk, zoals de aanleg van een multifunctioneel gebouw. Hierdoor kan een keten van voorziene veranderingen stilvallen, en kunnen ernstige situaties in achterstandswijken onaanvaardbaar lang blijven voortbestaan. Voorgesteld wordt om een uitzonderingsituatie in de Wbmgp onder strikte voorwaarden van toepassing te kunnen verklaren, ook voor dit soort knelpunten in het op gang brengen van noodzakelijke verbeteringen in een wijk. Strikt omschreven moet dan worden in welke gevallen en onder welke voorwaarden dit kan. Een invalshoek kan zijn de limitatief bepaalde status van aandachtswijken. De voorwaarden betreffen bijvoorbeeld de besluitvorming door de gemeenteraad in dergelijke gevallen, waaruit duidelijk moet blijken waarom een geval zo essentieel is in het oplossen van ernstige maatschappelijke problemen. Zo ernstig, dat een geconditioneerde doorzettingsmacht noodzakelijk is. In alle andere gevallen worden de gewone procedures gevolgd.
Bij de uitwerking van bovenstaand voorstel beziet het kabinet ook de al bestaande mogelijkheden in wet- en regelgeving, zoals de toepassing van de Crisis- en herstelwet.

18. Woonruimteverdeling aandachtswijken; lokale/regionale solidariteit
In kwetsbare aandachtswijken waar grootschalige fysieke vernieuwing van de woningvoorraad niet mogelijk is (zoals in de Haagse Schilderswijk), is woonruimteverdeling van de bestaande voorraad een belangrijk instrument om de eenzijdige bevolkingssamenstelling te verbeteren. Voorgesteld wordt om via woningtoewijzing er voor te zorgen dat er meer mogelijkheden komen voor huisvesting voor lage middeninkomens in de sociale huurvoorraad. Doel is om de bevolkingssamenstelling op een positieve manier te veranderen en er voor te zorgen dat er meer kapitaalkrachtige huishoudens in de wijk kunnen komen wonen (instroom) of kunnen blijven wonen (doorstoom). Rekening moet daarbij worden gehouden met de EC richtlijn voor corporaties (minimaal 90% toewijzing aan de doelgroep met een inkomen tot € 34.085): Tijdelijke regeling diensten van algemeen economisch belang toegelaten instellingen volkshuisvesting.
Om extra toewijzingsruimte in de corporatievoorraad te creëren voor het huisvesten van (lage) middeninkomens (> € 34.085) is medewerking nodig van het ministerie van BZK.
In het kader van de uitwerking van bovenstaand voorstel is het ministerie van BZK bereid om, binnen de grenzen van de regelgeving, mee te denken en te werken aan mogelijke oplossingen voor deze problematiek, en zo nodig actief ondersteuning aan te bieden.

19. Energiebesparende maatregelen bij particuliere woningvoorraad
Energiebesparing en CO2-reductie staan hoog op de politieke agenda. Het blijkt echter vaak moeilijk om particulieren te bewegen energiebesparende maatregelen te treffen voor hun bezit. Zoals aangegeven in het Plan van Aanpak Energiebesparing bebouwde omgeving (februari 2011) zijn er in de bestaande bouw nog grote stappen te maken. Een hierbij mogelijk in te zetten instrument is het aanschrijven (Woningwet art 13). De Woningwet en het Bouwbesluit zijn echter niet helder over de mogelijkheden en de onmogelijkheden voor gemeenten om al dan niet dwingend te kunnen optreden richting eigenaren als het gaat om het aanbrengen van energiebesparende maatregelen. Deze onhelderheid leidt tot aarzelingen en vertragingen bij alle partijen. Voorgesteld wordt dan ook om de mogelijkheden van het aanschrijvingsinstrumentarium te verduidelijken ten behoeve van zowel de milieudoelstelling, als de sociale doelstelling (lagere energierekening). Met een wat meer dwingender karakter kan de gemeente zo nodig meer urgente, maatschappelijk druk daarop uitoefenen.
In reactie op bovenstaand voorstel is het kabinet bereid de aanschrijvingsmogelijkheden voor woningen waar veel energiebesparing kan worden gerealiseerd als sluitstuk nader te verkennen aan de hand van een aantal voorbeelden.

20. Informatiedeling voor aanpak multiprobleemgezinnen
Steden constateren dat bij de aanpak van meervoudige problematiek in kwetsbare gezinnen (MPG-aanpak) veel organisaties zijn betrokken, die lang niet altijd geneigd zijn om goed samen te werken op basis van "één gezin, één plan", en in dat kader vooral ook niet geneigd zijn hun informatie over een gezin met elkaar te

delen om zo een compleet beeld te krijgen van problemen en mogelijke bedreigingen (bv. van de veiligheidsituatie van kinderen in zo'n gezin). Als dit al het geval is als er duidelijk problemen in een gezin gaande zijn, is het nog veel lastiger om medewerking te krijgen als het gaat om het voorkomen van ernstiger problemen. Bijvoorbeeld de GGZ, die zich met volwassenen bezig houdt, schakelt geen anderen in als zij in hun behandeling signaleren dat een ouder mogelijk een risico vormt voor zijn of haar kinderen. Dit omdat het verstrekken van informatie aan derden gezien wordt als een verstoring van de hulpverleningssituatie. Dat is enerzijds begrijpelijk (op grond van privacy- en beroepswetgeving, zoals de BIG in de gezondheidszorg), maar anderzijds ook niet als het risicovol is voor kinderen in dat gezin. Voorts blijkt echter uit de toepassing van diverse instrumenten (bv. privacytool, convenanten, protocollen) dat bij het informatiedelen in de keten wetgeving helemaal niet in de weg staat, en waarbij het juist gaat om goed hulpverlenerschap, preventie en voorkómen.
Het wordt mogelijk minder ingewikkeld als gemeenten straks meer taken op het gebied van ondersteuning aan dergelijke gezinnen zelf in de hand krijgen (nieuwe wet op de zorg voor jeugd), maar het probleem dat zich nu met bijvoorbeeld de volwassenen-GGZ voordoet zal er volgens de steden zeker blijven. Het gaat hier niet om de vele goede praktijken, waar welwillend informatie in de keten wordt gedeeld, maar juist om die situaties wanneer er geen medewerking wordt verleend. Voorgesteld wordt in die omstandigheden een (juridische) stok achter de deur te hebben, zodat in specifieke situaties cruciale informatie wordt gedeeld over de verschillende leden van een gezin (geclausuleerd regelen, niet in algemene zin).
In reactie op bovenstaand voorstel, staat het kabinet open voor maatregelen die de uitvoering van een integraal gezinsplan in het kader van de MPG-aanpak kan bevorderen. Dat geldt ook voor het wegnemen van belemmeringen voor het delen van informatie tussen alle betrokken organisaties in de keten (bv. waar het gaat om risico-inschatting van mogelijke bedreigingen voor de veiligheid van kinderen). Wanneer in het kader van het maken en uitvoeren van een gezinsplan in specifieke gevallen bestaande oplossingen om tot adequate informatiedeling te komen niet blijken te werken, is een juridisch sluitstuk het aangewezen instrument in dezen (ultimum remedium). Daarom zal i.s.m. steden en betrokken departementen over bovenstaand voorstel een nadere juridische verkenning worden uitgevoerd hoe een dergelijk sluitstuk vorm gegeven kan worden in sectorwetgeving of Wbmgp. De Kamer wordt in het najaar 2012 geïnformeerd over de uitkomsten van deze verkenning.